

BUDA-PESTA

1 Sept. st. v.

13 Sept. st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 34.

Anulu X.

1874.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Glasulu strabuniloru.

e-ale Ulpiei Traiane
 Vechi ruine ratecescu ;
 Tainicu umbreloru romane
 Plangu-me si le graiescu :
 — Vécuri sunt de candu aice
 Dilele v'ati abatutu,
 Dar de-atuncia voi ferice
 Pe Romanu nu l'ati vediutu.

Si din gropi adanci resare,
 Unu concertu de glasuri vfi :
 „Fostu-a, fostu Romanulu mare,
 Si va fi!“

Fostu-a mare, umbre drage,
 Dar pe-alu agoniei patu
 Elu de mórte asta-di trage,
 Cà puterea i-a secatu.
 Si de dile vifóre
 Nu mai póte nici visá,
 Cà-ci amaru o rana-lu dóre,
 Si n'o scie vindecá.

Ran'a dóra-lu câtu de tare,
 Timpulu i-o va lecuí :
 Cà Romanulu a fostu mare,
 Si va fi.“

Umbre, nu simtiti voi óre,
 Cà pe-alu postru vechiu pamentu
 Stapanescu alte popóre,
 Domni Romanii nu mai sunt ?
 Patri'a, candu e calcata,
 Si poporulu ei supusu,
 Cum s'ajungemu nic' odata,
 La marirea ce s'a dusu ? . . .

Prin curagiu si cutezare
 Pe tirani veti biruí :
 Cà Romanulu a fostu mare
 Si va fi.“

Cutezarea, barbatí'a,
 Ne-au lasatu de multu pe noi
 Ne-a facutu pe toti robí'a
 Selavi misiei din bravi eroi.
 Selavi traimu adi langa Istru,
 Selavi traimu langa Carpati,
 Langa Tis'a, langa Nistru,
 Plangemu adi incatenati.

„Braciulu vostru va fi tare,
 Déca toti ve veti uní :
 Cà Romanulu a fostu mare,
 Si va fi.“

Dar a vóstra 'nvetiatura,
Umbre, cine-o va urmá ?
Candu Romanii, plini de ura,
Nu se potu imbratiosia ?
Rece canta Moldovenulu,
La alu seu frate Munténu,
Si de multu Macedonénulu,
S'a uitatu de Ardelénu !

„O fratiésca sarutare,
Ur'a ve va potolí :
Cà Romanulu a fostu mare,
Si va fi.“

Chiaru uniti ce vomu scí face,
Candu din patru parti ne-alungu
Inimici, fiere rapace,
Si cu ghiar'a ne strapungu ?
Ei ne-amenintia perire,
Ce folosu sè ne unimu ?
Dóra cá toti in unire
Fрати cu totii sè perimu ?

„Noi avemu o arma tare,
Si v'o dâmu spre-a o 'nvêrti :
Cà Romanulu a fostu mare,
Si va fi.“

Desgropá-vomu arm'a vóstra,
Si la bréu o vomu legá —
Dar ce bravi in fruntea nóstra,
Asta-di voru mai comandá ?
Cà n'avemu cá de alta-data,
Mihai, Raresi séu Stefani,
Sè 'nvêrtésca spad'a lata,
Prin sîréguri de dusmani.

„Geniulu Romei v'apare,
Si cu elu ve-ti biruí :
Cà Romanulu a fostu mare,
Si va fi.“

I. A. Lapedatu.

Virgilia.

— Novela de Otilia Popu. —

(Urmare.)

Trecura vre-o trei septemane de candu vediuramu noviciile siediendu in gradin'a claustrului. Virgili'a deveni mai melancolica . . . si candu érá in liberu séu in laintru la ferésta, totu-de-una privia in susu catra ceriu, de unde a vediutu in visu coborindu-se angerulu celu

albu . . . si in ochii veneti ai copilei sè reflectá atunci atât'a doru de a poté câtu mai energe curendu in patri'a aceluí angerelu.

Intr'aceste mai erau numai câte-va díle inca pana la santîrea Virgilei de calugaritia, si tiner'a novicia sè prepará la acestu pasiu. Rogatiunile sale inca le impleniá in tóta díu'a cu acuratetia.

August'a si Virgili'a sè aflau odata tocmai in novicialu cu superiór'a candu acestei din urma i sè anunciá cà unu teneru poftesce sè-i vorbésca.

Superiór'a parasì numai decâtu novicialulu spre a se duce in sal'a de primire unde fu condusu acelu teneru.

Noviciile si-esprimau inca mirarea a supra intemplării, batendu-si capulu cà óre ce teneru a venitu si ce póte cautá in claustru ?

N'avura inse timpu multu d'a se cugetá ; cà-ci calugariti'a si venì dupa August'a sè o chame si pe dins'a in sal'a de primire findu cà . . . o accepta fratele ei . . . care rentorcandu-se acuma din strainetate, voiesce se o mai véda odata, nainte de ce ar luá velulu de calugaritia.

August'a érá de totu suprinsa, cu atâtu mai virtosu, cà dins'a n'aveá nici unu frate ; de ace'a anim'a ei trasariá in presentîri ; ar fi voitu sè fia acú in sala si totu-odata sè temeá cà sè intre.

Calugariti'a i deschise usi'a ; ea intrá si se vediù fatia 'n fatia cu Terentiu.

Da, érá Terentiu, palidu si doiosu. August'a nu-si credeá ochiloru sei.

O mare de sentîri i inundá anim'a ; ea ar fi plansu bucurosu, ar fi voitu sè móra si totu-si atâtu de multu i placeá sè traiésca in acestu momentu !

Superiór'a esí din sala.

— Iertare, scumpa Augusta, déca te conturbu, — sioptì Terentiu intr'unu tonu linu suferitoru, prindiendu dragalasi'a mana a finitiei iubite. Oh ! ce ti-am pecatuitu de m'ai lasatu singuru in lumea, care fara tine este pustá ! ? Tu, speranti'a ultima a animei mele nu me condanná si tu, pentru cà te-am iubit si te voiu iubi pana la mórte.

August'a invinsa de puterea sentiemintelorlu abié i potù sioptì :

— Numai pentru cà te iubescu am venitu aicia . . .

— Dar tu nu vei mai remané mai multu aci, — díse Terentiu, — tu vei vení cu mine adorat'a mea, vei parasì acestu claustru déca nu vrei perirea mea !

Care anima iubitoria remané rece si nesimțitoria atunci, candu i sè oferesce a fi fericită, a traî in apropierea subjectului iubirii sale? . . .

August'a consimți a esî din claustru.

I'a, sè sbóre era in raiulu lumescu, unde va poté iubi fara frica de a pecatui; unde va fi era incungiurata de rudenii amice si cunoscute, cari atâtu de multu o desmierdau odiniora, si unde in loculu sunetului gelnicu seriosu alu campaneloru claustrului, va audî resunandu era music'a cea dulce, ce ni vorbesce de amoru si fericire!

August'a era acum plina de sperantie; peptului saltă de bucuria. Numai ce-va o conturbă inca, si acest'a era că sè desparte de Virgili'a, de nobil'a copila, pe carea aflase in claustru si catra care sentia o intima amicia.

Ce bine ar fi, cugetă August'a, deca ar esî si amic'a ei din monastire.

O, că-ci Virgili'a o mangaiă totu-de-una, candu anim'a ei era petrunsa de doru.

Dar pe Virgili'a cine o va mangaiă ôre? . . . sêu n'avea ea nici o dorere? Si deca avea, de ce nu a impartesîtu-o cu August'a, care din partea sa si-a desfacutu tota anim'a inaintea ei?

Ma nu, pe faci'a Virgilei sè vedeă numai că a suferitu odata; nu inse si ace'a că ar suferi si acuma. Deci ace'a ce a trecut, nu voiă sè mai descopere Augustei, că-ci scieă, că anim'a simțitoria a acesteia avea destula dorere; nu voiă dar s'o mai adauga si cu enerarea suferintieloru sale.

In fine amanti se 'ntielesera, că preste câte-va dñle Terentiu sè revina cu unu unchiu alu Augustei, care partinia caus'a loru si carele fiindu că era fratele mai betranu alu tatalui Augustei, avea se castige si pe acestu din urma in favorulu planului loru.

August'a si Terentiu si-luara remasu bunu in speranti'a unei revederi curende si fericite.

* * *

Superiôr'a era acù informata despre starea lucrului si cu tôte că i pareă reu a perde pe August'a din giurulu seu, totu-si o sfatuiă, că deca anim'a ei nu e libera si prin urmare nu e capabile a consacrá iubirea si cugetele sale numai lui Ddiu — atunci este mai bñe sè se ferésca de velulu de calugaritia.

Apoi superiôr'a se pierdeă in consiliuri, ce impartia fericitei copile, care de o parte ascultă, era de alta parte si-lasă cugetulu sè sbóre la dragulu animei sale.

August'a nu sè mai consideră acum că novicia in claustru ci numai că ôspe.

Asemene ea nu mai poteă conveni atâtu de desu cu amic'a sa Virgili'a — că-ci acest'a petreceă mai totu in novicialu unde August'a nu mai avea dreptulu a intră . . .

Inse totu-si, indata ce a convenitu cu Virgili'a — ce se intemplă pe unu coridoru cam intunecosu — o insciintia despre sôrtea sa. Si August'a plangeă pe braciile amicei sale, spunendu-i că ce fericită sè simte a fi de acum nainte aprôpe de amantulu ei si totu-odata căta dorere se amesteca in acest'a fericire a ei candu cugeta că nu va poté sè véda pe Virgili'a.

Virgili'a pareă o marmora, si totu-si, din ochii acesteia marmore curgeau lacrime cristaline, cari aretau că ea traiesce; că are o anima care scie profundu simți si . . . suferi ta-candu.

— Tu te departi din giurulu nostru, draga August'a, te rentorci era in societatea ômeniloru. Mi-pare reu din sufletu dupa tine; ce'a ce-mi va dá inse mangaiare va fi, că te voiu scî fericită si mai indestulita decâtu acî in manastirea solitare. Si nimene nu ti-ar poté face nici o imputare pentru impregiurarea acest'a din urma, pentru că tu iubesci si esci . . . iubita; ai rudenie si parinti. caror'a li esci scumpa — — Eu inse, care sum orfana . . . afli tóta fericirea mea numai acî in singuretate, unde nu voiu încetă a me rogă la ceriu pentru tine, că sè-ti pastreze pururea fericirea de care te bucuri acum.

* * *

Terentiu a mersu la B* sè caute pe unchiulu Augustei; si nici nu trebuî sè-lu rôge multu, că-ci dnulu Laurescu aretă pré multa bunavointia si afabilitate facia de elu; si insusi doriă că sè-si véda nepôt'a venita din manastire.

Deci ambii plecara catra manastirea din E*.

(Va urmă.)

~~~~~

Ratecitu-am . . .

Ratecitu-am, potu s'o spuna
Ceriulu linu si bland'a luna,
Cu-alu meu doru pana la stele,
Josu cu lacrimele mele.

Dar nici susu printre stelutie
Nu gasii a mea dragutia,
Nici aicia printre flori,
Cari me plangu adese-ori . . .

Fi-voru lacrimelme loru,
Séu e insu-si alu meu doru,
Care-a storsu din mandre stele
Lacrimi margaritarele?! . . .

Nu sciu; . . . dar o sciu pré bine,
C'alu meu doru e totu cu mine;
Ér iubit'a-mi n'o gasescu,
Si in lacrimi me topescu.

A. Radu.

Arderea femeiloru veduve si otravirile la Brahman.

Capitanulu Hamilton, dupa d'farulu „Englishman“, care a facutu comerciulu in Indi'a intre 1688 si 1713, dà nisce explicatiuni curioase a supra originei obiceiului de a se arde femeile veduve. Se afirma, cà inaintea inventiunii acestei legi de catra Brahmani, femeile si-otraviau barbatii in urm'a ori carei certe mici. Numai acésta lege puse s'firsitu acestoru otraviri.

Acésta explicatiune ingenioasa a supra obiceiului comunu la ras'a ariana in Europa si Indii nu póte satisfacé pe unu omu erudit, inse póte descoperi unu lucru, cà otravirea in Indii a avutu proportiuni uriasie.

Amu cititu de curendu unu raportu alu unui expertu chimistu din Punjab, care arunca o lumina noua a supra acestei ramure de artea distructiunii. In tóte provinciile Indiei se cunóscu fórté bine otravurile minerale si vegetale. Inse dlu Ceiner si-a pusu atentiunea a supra unei nóue ramuri de profesiune si din care a desvoltatu o serie de fapte care esplica mortile intemperate atátu intre ómeni câtu si intre animale.

Nu e de trebuintia, pentru a omori victim'a, a-i dá sè inghitia otrava; o simpla intiepatura pana sub pele e destulu; si numai acésta intiepatura remane cá semnu de urma dupa mórté. Aceste otraviri pe sub pele, care fura cunoscute in mai multe tieri din Europa, mai cu deosebire in timpulu evului mediu, sunt fórté multu practicate la Punjab, si mai multu a supra animaleloru. Dandu mai multu atentiune, — credemu a descoperi acést'a si in Bengal.

Nimicu nu este mai simplu si mai putfnu costatoriu de câtu acésta otrava.

Leguminós'a acatiatóre *abrus precatorus*, care produce sementia numita *rati*, de care se servece, din timpu imemorialu pentru greutàti la mesuri, si putinu lapte de *madar* sunt destule. Acésta otrava, bine preparata, desfide analisá chimica si microscopulu. Pentru a o prepará, se ia scórti'a de pe *rati* si se tine dóue-dieci d'fle in laptele de *madar* spre a se muiá bine; dupa aceea se piséza intr'o piulitia, i se da form'a unui acu si se lasa a se uscá bine.

Spre a se servi cine-va cu dins'a, este destulu s'o impinga si apoi s'o franga in pelea persónei séu animalului. Dupa trecere de siese óre, partea remasa sub pele se inmóie si produce o durere simtítória ca aceea a ghimpelui.

Unu cane astu-felu intiepatu, lu-apuca frigurile, simte o sete mare, nu mananca nimicu si móre in dóue d'fle. Omulu resista ceva mai multu si móre in trei d'fle, cu tóte simtómele unoru friguri violinti si acele de branca in partea intiepata.

Unu indianu numitu Ranval Pindi fu desceptatu intr'o deminétia de dóue lovituri usióre ce priml. Avu timpulu sè-si védia omoritoriu care fugeá, inse nesimtindu nici o durere, sicautà de tréba.

Intorcându-se la amiédi, se planse de o durere in partea intiepata; mum'a lui esaminá si vediu in partea atinsa acele intiepaturi. Dupa aceea lu-prinse frigurile si-lu dusera la spitalu, unde murì dupa trei d'fle cu o branca mare in partea intiepata. Fara observarea mamei sale, s'ar fi atribuitu mórtéa friguriloru ce avusese. Casuri de aceste sunt fórté dese pe acolo, inse distantiile si caldurile fiindu fórté mari, imposibilitatea transportării corpuriloru impiedica autopsi'a.

Aceste mijlóce de omoritu sunt ingrozitórie. Nepedepsirea mai totu de-una este asigurata omoritorulu, pentru cà intiepatur'a sémena fórté multu cu muscatur'a sierpelui si este adesea confundata cu dins'a. Pe de alta parte, candu preparatoriu ingrigesce de a face sè dispara cógi'a de la *rati*, nici microscopulu, nici analis'a nu potu constata presinti'a otravii. Singurulu remediulu, indata ce s'a simtíu cine-va intiepatu, este de a scobi intiepatur'a sco-tiendu-i interiorulu.

P.

Armat'a Romaniei.

„Vócea Covurluiului“ traduce dupa „Correspondintia generala austriaca“ urmatóriile amenunte a supra armatei romane.

De la unirea Principatelor dunarene, din 1861, armat'a acestei tieri erá organisata cu totul dupa sistemulu francesu. Mai tardú acésta organisatiune militara din 11 junie 1868 inspirandu-se cu totul de sistemulu prussianu, introduse si serviciulu obligatoru generalu. — Asta-di armat'a se compune mai antáiu din armat'a permanenta cu trei ani de serviciu activu reserva, granicieri si dorobanti, din militie cu cadre permanente si exercitii anuale, din gard'a nationala (cetateni din orasiu de la 36 pana la 50 ani) si din militieni (locuitori de la sate de la 30 pana la 50 ani.)

Intréga armat'a romana se compune din trupele urmatórie: trupele de campania: 8 regimente de infanteria cu 22,800 ómeni, 5 batalióne de venatori, 3,800 ómeni, 3 regimente de cavalería (husari, venatori si dorobanti) in totalu 1,920 ómeni si totu atátia cai, unu regimentu de artileria pedestra, 4 batalióne si 1 compania de pontonieri cu 1,600 ómeni, 1,300 cai si 38 tunuri, 1 regimentu de artileria calaretia cu 8 bateria si 1 compania de pontonieri cu 1.600 ómeni, 1.600 cai si 8 tunuri, in fine dóue batalióne de geniu cu 1,280 ómeni.

Totalulu trupeloru de campania se radica la 40,330 ómeni si 10,700 cai cu 96 piese de campania, si din trupele de reserva cu 3 divisiuni de dorobanti si 4,800 ómeni si totu atátia cai.

Trupele de garnisona: 16 batalióne de granitieri cu 33.600 ómeni, 5 divisiuni de dorobanti cu 7,200 ómeui si totu atáti cai 1 corpu de gendarmería cu 750 ómeni si 550 cai, 8 batalióne de infantería de reserva cu 7,600 ómeni 4 companii de venatori de reserva cu 950 ómeni, 3 eseadróne de cavalería de linia (reserva) cu 500 ómeni si totu atáti cai, 4 baterii de campania (reserva) cu 600 ómeni, 500 cai si 24 tunuri, 2 companii de pioniri (reserva) cu 580 ómeni si compania 580 ómeni si companiele de pompieri cu 1000 ómeni.

Apoi echipamentulu flotilei pe Dunare (2 vapóre, 6 sialupe canoniere, 20 tunuri) cu 380 ómeni. Efectivulu totalu alu trupeloru de garnisona: 54,500 ómeni. 9,200 cai cu 24 tunuri de compania si 20 tunuri de vase. Pentru defensiva sunt de numeratu trupele de defensiva propriu díse ale tierii, adeca: militiele si gard'a nationala (intru câtu acésta din urma este or-

ganisata) cu unu totalu de 36,000 ómeni si 400 cai.

Din aceste date se vede, cà in proportiune cu intinderea si cifr'a poporatiunii. Romani'a posedo o armata destulu de tare. Déca se considera pe langa aceste si marturiile oficieriloru germani, echipamentulu si inarmarea sunt intr'o stare fórte buna, trupele sunt formate intr' unu modu minunátu si desciplinate, cu deosebire resbelnice si proprii la marsiu.

Câte-va detalie despre pianuri.

Pianulu mai de multu numitu forte-piano, a succedatu clavirului si spinetului, instrumente fórte ingrate ce datáu din secolulu alu 6-a.

Pentru prim'a óra forte-pianulu a fostu fabricatu in Germania la 1750.

Se facusera mai nainte câte-va incercari in Itali'a si Franci'a, dar fara resultatu.

Astu-felu, la 1715 unu factoru, a nume Lépine, fabricá, la Paris, unu piano-forte neperfectu, care fu cumperatu de tatalu lui Beaumarchais; multi inundau salónele sale spre a ascultá acestu instrumentu nou asié de defecuosu si numitu cobz'a lui Beaumarchais.

Franci'a tributara Germaniei si Angliei in privintia acestoru instrumente ce deveniau fórte multu in moda, cá si arp'a, obtínú rangulu antáiu pe la finea secolului alu 17-a.

La 1777 unu artistu de geniu, originaru din Strassburg, Sebastian Erard veni in Paris spre a lucrá la fabricare de instrumente musicale, si se ocupá specialmente cu pianurile.

Acést'a fu o revolutiune in lumea musicala din capital'a Franciei. Regin'a Maria Antoineta insa-si comandá unulu. De atunci incóce fabricarea pianuriloru la Paris intrecú pe a Germaniei si Angliei, si castigá o superioritate astu-felu de mare in câtu nici o tíera nu mai póte luptá cu ea pentru perfectionarea acestoru instrumente.

Erard, Pfeiffer, Petzal, Pape, Playel, Montal, Boisselot si altii marira, modificara si perfectionara pianulu intru atát'a, cà fabricatiunea francesca nu mai fu egalata in nici o tíera.

Acestu instrumentu a fostu numitu forte-piano spre a esprimá valórea ce se póte dá in tonurile tari si moi; asta-di este numitu numai piano.

La inceputu a fostu pianulu patratu, apoi pianulu cu códa si pianulu dreptu séu verticalu.

SALONU?

Mehadi'a, baile lui Ercule.

— *In augustu.* —

Conformu promissiunii, dle Redactoru, mi-iau condeiulu sè ve scríu despre viéti'a sociale de aici.

Sè ne indreptàmu pasii catra pomposulu salonu-de-cura, cà-ci acolo vomu aflá lumea eleganta, societatea viala.

Salonulu de cura e intre otelulu Franciscu Iosifu si Rudolfu. Se redica falnicu de a supra atragatoriului pareu anglesescu, care forméza o terésa cu dóue trépte. impodobite: cea de josu cu arbori stufosi si cea de susu cu flori.

Josu in siesulu parcului dóue fontani saltatóre delectéza ochii cautatoriloru . . . si decépta cugete . . . si simtîri . . . in animele tinere . . . Din aceste fontane nenumerate radie de apa se redica in susu si apoi in stropi fantastici, lucindu in lumin'a sórelui cadu in basenulu largu de marmore. Radiele se redica cu repediunea cugetului, apoi la lumin'a sórelui se forméza in stropi, lucescu pe unu momentu, apoi cadu si se contopescu in mas'a de apa.

Cadu ca atâte idei salutare . . . cari pe unu momentu au insufletítu omenimea! . . .

La marginea parcului, langa otelulu Franciscu Iosifu, este o grota artificiósá, in care se afla o fantana saltatória cu o statu'a ce represinta: „Dîn'a Junetiei.“ La acésta statua cu o fatia blanda se oprescu multi óspeti si cugeta. — — — Cugeta la viéti'a loru, si si-revóca souvenirile dulci din junéti'a trecuta. Statu'a din metalulu negru ti suride dulce, cà e eterna — — — asié ti-va suride si preste dieci de ani cá adi. — — Dar junéti'a nóstra — durere! — numai odata ni suride si-apoi dispare; — cá sè nu se rentórca mai multu . . .

De a supra parcului se innaltia falnicu grandiosulu salonu; par' cà voiesce a emulá in imposantia cu eternii munti.

Centrulu faciadei forméza unu portalu mare, a carui-a frunte e infrumsetiata cu cinci statue.

In mijlocu e statu'a ce represinta: Austri'a, si de dóue parti patru statue mai mici representandu cele patru natiuni din Banatu; si anume:

Statu'a ce represinta natiunea romana: Unu romanu cugetatoriu . . . cu o fatia blan-

da, din care cetesci blandétia si rabdare cu unu amestecu alu suferintieloru trecute, apoi unu doru — — — unu doru: de a fi si elu fericite! . . .

Apoi urméza statuele cari represinta natiunele: germana, sërba si magiara.

Aceste statue privescu mereu preste lumea ce unduléza in parcu si trecu in salonu; fiesce-care se bucura de ai sei — — — .

Se bucura: déca piétra ar simtî?! — — Dar simtiescu! . . . cà-ci câte animi nu sunt mai impetrite decátu piétr'a si totu-si afectéza: simtîre!

In salonu e sgomotu — viéti'a. Sè intràmu acolo!

Aici esti suprinsu. Nu scfi sè admirari arangiamentulu lui din laintru séu sè te delectezi in lumea eleganta ce-lu umple.

Are o estindere de 140 stangeni cuadrati si o naltîme de 5 stangeni. E zugravitu in stilu orientalu cu multu gustu si fantasía. Galeriile asiediate pe stêlpi sunt largi si bine arangiate.

Sal'a e luminata pomposu, cà-ci e de cu séra. Colorile orientali facu o impressiune placuta si societatea viala a te face vóiosu . . .

Music'a canta — — — canta doiosu doine romanesci, si lumea se primbla in susu si in josu, apoi se 'npartiesce in grupe, dupa tieri si nationalitate, se asiedia pe canape si pe langa mese.

Ici e o societate romanésca, cólea un'a sêrbésca si mai departe un'a germana si alta magiara; ici se ivesce unu francesu, cólea unu anglesu si mai de o lature unu turcu. — Unu amestecu de diferite popóre. — — — Maioritatea totu si o facu Romanii din Romania, asié câtu te affi intr'o societate romana . . .

Music'a canta mereu si viéti'a e totu mai viala. Tinerii arangiéza dantiu, si éta intr'unu momentu te affi intr'unu balu stralucitu. Facandu o revista in salonu, dai de mai multe demnitàti:

Colo dintr'unu choltiu unu ministru face observàri ecuitabile a supra lumei, mai incolo unu generalu, unu colonelu si alti functionari nalti converséza cu placere, in altu coltiu langa o mésa rotunda e asiediatu famili'a domnitória din Serbi'a; si atentiunea si-o tragu cele dóue dame tinere cu multa gratia, si cu o se-

riositate melancolica, ce e unu caracteru generalu la femeile sêrbesci.

Dupa ce music'a înceta, dantiatorii se preumbla, si o fetitia gentila se pune la fortepianu, si cu multa desteritate jóca frumós'a piesa „Suvenire de la Mehadia“, in care cea mai frumós'a scena e, candu urméza undulatiunile din melancolițele doine romanesci. Ultimele sunete strabatu afara din salonu, in liniscea noptii, si insotiendu-se cu linulu murmuru alu riului curgatoriu facu unu concertu placutu in natura; lumea aplaudéza, si apoi se retragu, ducandu cu sine suveniri dulci, se retragu cu acea sperantia, cà mane ér voru gustá din cup'a placeriloru . . .

Si nu se voru insielá! că-ci acésta petrecere curge asié in tóta sér'a . . . ce fericire! . . . Nu-si aducu aminte cà sesonulu e scurtu; si cu elu la multi — — fórte la multi li-a disparé si fericirea! . . .

Dar viéti'a sociala nu numai aici in salonu e asié placuta; e placuta in totu loculu si omulu are desfetare si distractiune diu'a intréga.

Éta istori'a unei dñle:

Deminéti'a la 4—5 óre te scoli si faci bai'a, apoi pentru o óra éra te retragi in camera si te culci, cà-ci acú urméza cur'a evaporatiunii.

La optu óre esti imbracatu si alergi la cafenea séu lá salonulu de cura si iei caféu'a. Pana dejunú music'a canta. Ai si placere spiritala! . . .

Dupa dejunu faci o primblare scurta si fiindu cà e fórte caldu, între 10—11 óre te duci in salonulu de cura, unde affi unu publicu frumosu. Affi o familia compusa din diferite natiuni; la fortepianu siede o tinera germana si canta placutulu valsu; nu departe de ea o grupa de Romani si romane converséza despre noutàtile din Bucuresci, ér mai incolo o alta familia sêrbésca vorbesce chiar despre noulu patriarcu. Te alaturi la acea grupa la care te atrage anim'a. — — — Esti bine primitu.

Dupa prandiu éra e societate in salonu si in cafenea cam pana la 5 óre. Atunci incepe a cantá music'a si lumea unduléza in parcu . . . De cu séra éra petrecere in salonu. Nu ai unu momentu, in care sè te supere grigile . . . si in care sè nu vedi lucsul celu mare alu dameloru din Romanfa.

Dupa departarea artistului Ionescu a datu concerte Wiest din Bucuresci si mai tardû Sarlota Deckner. Toti avura publicu numerosu.

Óspetii se potu rentórce de aici cu mul-

tiumire si cu suveniri placute. Dá, cà-ci se rentorcu sanetosi — si ducu cu sine suveniri; cà-ci in asié societate cine nu affa o anima simpatica . . . ! ? o fintia gingasia . . . ! ? a careia icóna lu-petrece in cale — — si póte in tóta viéti'a.

O scena idilica este aici sér'a, care incanta pe multi carora li place singuretatea si li place a cugetá . . . si cari sunt inamorati.

Sér'a candu resare lun'a siedi in parcu sub unu arbore stufosu. E linisce . . . numai stropii de apa a fantaneloru saltátóre sioptescu cu sefirulu, care se lasa usioru pe arbori si flori ca sè li dee o sarutare . . . sè li mangaie dorulu cu lacrimile lui, cu: róu'a.

Lun'a se ivesce de dupa stanc'a nalta la a careia lumina radiele fantaneloru jóca fantasticu . . .

In momentulu acest'a din salonu strabate sunetulu musiciei si-ti rapesce cugetulu, ti-lé-gana sufletulu in o placere cerésca. Privesci spre salonulu iluminatu, apoi pe stancele falnice, asculti murmurulu riului si sunetele musiciei. — — — Ce vedi, ce audi ti-represinta o icóna incantatória si magica . . . esti farmecatu de atát'a poesia si — placere.

Anim'a liniscita — sufletulu curatu nu doresce mai multu . . . !

Ah, dar sunt, cari totu-si se dorescu de aici . . . ! Ei incantati . . . totu-si simtiescu — si cugeta cu poetulu Bolintineanu:

Inse gandulu meu se duce
Catra tine ne'ncetatu;
Si pe sinulu teu celu dulce
Se desmérda leganatu . . . !

Alesandru Onaciu.

Traiulu lui Garibaldi.

Scirile primite de persóne bine informate, si comunicate fóiei italiene „L'Eco di Sassari“, asigura, cà starea sanetàtii generarelui Garibaldi nu e rea.

Ce e dreptu, nu póte sè amble de câtu in cârji si durerile de cari nentreruptu e chinuitu nu-lu lasa sè se servésca bine cu amendóue manele.

Cu tóte aste totu póte sè misce degetulu celu mare si aretatorulu manii drepte, de care profita cá sè scrie respunsuri la epistolele ce i vinu si cari lu-intréba cum se affa.

Tóte aceste amenunte sunt date de unulu din vechii-i soldati, care a fostu de l'a vediutu in persóna si care a pututu spune ce-va si des-

pre modulu cum si-petrece traiulu betranulu generaru.

Indata dupa ce a terminatu scrierea respunsurilor la numeroasele epistole ce primesce din toate partile, si-visitéza cei 22 stupi, carora le póta cea mai mare ingrigare. Apoi merge de da pane „Marsalei“, betranulu calu de batalia pe care eroulu a triumfatu la Neapole si in Sicilia.

Acestu animalu, in vârsta de 23 ani, are o adeverata iubire catra stapanulu seu. Candu generalulu pléca, Marsala lu-urméza pasu cu pasu pan' a casa si aci lu-privisce neclintitu pana lu-vede disparendu; atunci, scuturandu-si cóm'a, se întórce la grajdu cu espresiunea unei profunde intristári.

Restulu dílei, generalulu lu-petrece citindu numeroasele carti, brosiure si díare ce primesce.

(„Rom.“)

Unu omu ingropatu de viu.

Cetimu in „Gazetta din Torino“ faptulu urmatoriu, care aru trebui a se adauge pe langa lista de nenorociti ingropati de vii printr'o grabire neprevéduta:

La 3 julie *Salt Lake City*, capital'a Mormoniloru, fu pré multu escitata din caus'a unei descoperiri ingrozítórie, facuta prin desgroparea cadavrului unui june numitu *Guglielmo B. Lockhurst*, ingropatu in acelu cimitiru la 23 ale lunei trecute.

Lockhurst, cu trei díle inainte participase la o serbare campenéscá, unde voiá se se scalde intr'unu fluviu apropiatu.

Dupa ce si-satisfacú acésta dorintia, se întórse la locul de petrecere, si punendu-se intr'unu scrin-ciobu, incepú a se leganá.

De odata, petrecendu in acestu modu, capulu seu se plecá inderetu, muschii sei slabira, si elu cadíu cá unu corpu neinsufletítu josu la pamentu.

Fu ridicatu, inse ori ce incercare pentru a-lu aduce in simtíre fu zadarnica; atunci mai multi se gandira a-lu transportá intr'o trasura la locuinti'a lui unde fura incercate fara nici unu resultatu toate mijlócele artei medicale pentru a-lu readuce in viétia.

Dupa óre-care esitatiune, mediculu declará de mortu pe *Lockhurst*, pentru care se facura toate pregatirile de ingropare.

Corpulu presinta o aparintia particulara de viétia, atátu, cá amicii remasera in indoieála, déca trebuie séu nu se continue preparativele, fara a avé mai antáiú semne mai positive despre mórtea amicului lor.

Solemnitatea funebra fu intr'adeveru amanata pentru o singura dí, inse in fine mai multi medici reafirmandu diagnos'a pronuciata mai inainte, adeca cá *Lockhurst* a muritu de cardialgia, corpulu lui fu ingropatu in diu'a mentionata mai susu.

Cu toate aceste doi séu trei amici ai familiei nu erau convinsi despre acestu faptu, si temerile lor, imprasciate prin orasiu, motivara propositiunea de

desgropare a cadavrului, care, permisa de autoritati fu escutata in presinti'a multoru persóne.

Ce spectacolu ingrozitoru se presintá priviriloru lor, ridicandu capaculu sicriului!

Corpulu erá intorsu cu fati'a in josu, pelea si bucáti mari de carne lipseau de pe obrazu, perulu erá smulsu de pe pericraníu, si hainele cu cari erá invelitu cadavrulu erau róse pana la carne prin sfortiárele furióse facute de catra ingropatulu de viu, pentru a deschide sicriulu, ce erá din nenorocire pré bine inchisu.

Spectatorii dísera, cá nu mai vediusera o asemenea intemplantu in viétia lor, si chiar cei mai tari de nerve, incremenisera de gróza.

B o m b ó n e.

Esista in acestu momentu in Europ'a trei femei cari si-dau titlulu de regin'a Ispaniei:

- 1) Isabel'a II, la otelulu Basilewski in Paris;
- 2) Soci'a lui Amadeu in Itali'a;
- 3) Margarit'a, femeia lui don Carlos, la Pau.

Trei regine fara regatu.

A supra acestui subiectu, „L'Événement“ ni dá urmátóri'a anecdota:

Acum dóue-dieci si cinci de ani, regin'a opitrópa a Suediei, veduv'a lui Ioanu XIV (Bernadotte), traia la Paris sub titlulu de contes'a de Gothland.

Adesca o intrebau unii:

— Maiestate, pentru ce nu voiti sé vi se dee titlulu de suverana?

Atunci dins'a raspundea:

— Aida de! nu póte fi maiestate ori-cine vré sé fia. De la Maria Antoineta incóce, cine vré sé se numésca regina, trebuie sé fia o eroina.

*

Unu monarchu daru unui ministru credintiosu si bunu ingrigitoru alu afaceriloru . . . monarchice, o tabachera de auru, in interiorulu careia erá desemnatu unu magaru.

Intr'o dí fiindu mésa mare la palatu, ministrulu se facú cá pune pe mésa tabacherea; regele vedi nd'o voi sé petréca pe comeseni — intre cari erá si sor'a sa — in socotél'a bietului ministru, si vorbi despre darulu facutu.

Fia-care erá curiosu sé véda tabacherea si o ceru de la ministru.

Mai antáiú o luá sor'a monarchului, dins'a o deschide, privisce si adresandu-se catra fratele seu, i díse:

— Perfectu; fórté multu ti-sémene; nici n'am mai vediutu unu alu doile portretu care sé-ti semene mai multu.

Monarculu plesniá de necasu, cá-ci sciá, cá pe tabachera erá desemnatu unu magaru, si de unde intronat'a sa mutra sé semene atátu de multu cu chipulu unui magaru.

Tabacherea trecú din mana in mana si toti óspetii se mirara fórté multu de marea asemenare ce erá intre copia si originalu: sudórea curg'a in torente de pe fruntea incoronata; in fine dete Ddieu si ajunse si la dinsulu tabacherea, si care i fu mirarea, candu ve-

diu in loculu magarului, propriulu seu portretu, pe care fidelulu m nistru lu-pusese la loculu cuvenitu.

*

Unu notaru, dice diarulu francesu „Charivari“, plecandu d'a casa pentru o caletoria de câte-va zile, lasà bani nevetei spunendu-i, că deca vre-unulu din scriitori va cere ceva avansuri, póto sè-i dea.

Dupa trei septemani, face neghiobi'a d'a se întorçe a casa, — fara sè dea de scire nevetei mai dinainte.

Nevést'a se affà in conversatiune intima cu unulu dintre scriitori.

Notarulu sare de dóne palme de la pamentu.

— Bine, frate, — dise femeia, — nu mi-ai disu tu că in lips'a ta potu face baietiloru avansuri ?

CE E NOU?

* * (Maj. Loru regele si regin'a) voru veni peste câte-va zile in castelulu din Buda, si respective in celu de la Gödöllő. Pregatirile s'au si începutu in ambele locuri. Regele va sosi cam la mijloculu acestei luni, ér regin'a numai la începutulu celei viitoare.

* * (Relativu la scandalulu de la Mehadia) éta ce scrie diuariulu nemtiescu din Timisióra, si dupa acest'a tóte cele ungueresci: „Trei zile dupa intemplantarea scandalului, dlu Borescu, ministru de esterne alu Romaniei, aparù la Mehadia; elu nu numai a reprobata purtarea celoru (intielege a Romaniloru) ce au facutu scandalulu, dar a si nisuitu a dá satisfactiune ungueriloru prin mijlocirea unei rugari de iertare. Ungurii s'au si infatisiatu la loculu destinatu pentru acestu scopu, inse Romanii n'au vinitu!“ Dorimu sè scimu dreptu e ce scrie diuariulu nemtiescu, séu — precum credemu — e numai o mintiune jidovésca.

* * (Unu copilu bravu.) „Monitorulu“ Romaniei povestesece urmatoriulu faptu: „In diu'a de 29 iuliu trecut, scaldandu-se in apa Oltulu mai multi copii ai locuitoriloru comunei Caneni, din judeciulu Valcea, n'au sciutu nici sè inóte si nici sém'a apei, si pe candu erau sè se ineece toti, tragendu-i apa spre adancu, unu altu copilu anume Ionu Carolu Horumba, care se scaldase cu ceialalti si esise mai nainte afara, si care se imbrará cu hainele, vediendu nenorocirea ce are sè se intemple copiloru ce erau in apa, si fiindu deprinsu fórte bine la inotare, a saritu in apa, si-a scosu mai antâiu pe unu copilu alu locuitorulu Stefanu Horca, in etate de ani 7, pe urma s'a rapeditu d'a scosu pe unu frate alu seu anume Simeonu, in etate de 6 ani, a mai scosu unu copilu alu lui Dinca Popescu, in etate de ani 6, si mai remanendu unu copilu alu lui G. Vasilescu, a alergatu a-lu scóte si pe acela, si punendu manele a-lu apucá, n'a pututu, fiindu pré multu departatu in apa, ér acelu copilu alu lui Vasilescu vediendu că óre-cine vré sè-lu ajute, a apucatu pe Horumba de mana drépta, fara sè mai póta scapá, si astu-felu remanendu amendoi imbratisiatu, s'au inecat, fara ca sè le póta dá cine-va vr'unu ajutoru. A dóu'a di s'a gasitu cadavrulu lui Ionu Carolu Horumba, ce erá in etate de 13 ani, chiar acolo unde s'au intemplantu nenorocirea, ér cadavrulu celuialtu s'a gasitu pe Oltu in josu, in departare ca d'o jumetate posta.“

* * (Contele Iuliu Andrassy) a petrecutu septe-

maile trecute in Transilvani'a, spre a-si vedé noulu dominiu, ce si-a cumperatu acolo. Dinsulu a voitu sè mérga si la dominiulu seu din Ludosiu, unde i-au arsu tóte grânele, dar chiamatu la Viena — n'a pututu vedé acestá — iluminatiune.

* * (Column'a Vendome) la Paris s'a innaltiatu de nou la începutulu lunei curinte. Precum se scie, la reinfintiarea acestei columne s'a lucratu doi ani. In vârfulu columnei de ocamdata nu s'a asediatu statu'a lui Napoleon I, ca nu cumva republicanii mai fanatici de prin suburbie sè se indigneze. Asié dara acolo s'a pusu numai unu tricoloru francesu.

* * (Carlistii) facu crudimi grozave. Diuariiele politice in tóte zilele relatéza scene câtu mai infiorátorie. Asié se scie, că zilele trecute ei prinsera pe unu bistu de omu, care a avutu si scrisóre recomandatória. Luara unu cuiu si lu-batura prin scrisóre in spatele lui, „ca astu-felu — diceau ei cu ironia — pe cale sè póta trece mai siguru si neatacatu.“

* * (Nevést'a castigata in carti.) Diuariulu germanu din Timisióra povestesece urmatóri'a intemplantare: Doi industriasi tineri si-petreceau zilele trecute in o ospetaria. Unulu avea nevést'a, si acést'a inca erá de fatia; celalaltu vinise numai singuru. Venindu vorb'a despre insuratiune, celu fara nevést'a laudá casatori'a, ér celalaltu nu erá de acordu in tóte, ma preferiá vieti'a de garçon. Intr'aceste soi unu „cuceberu.“ Nevést'a dara li propuse, ca sè jóce pentru ea. Propunerea fu primita si joculu se începù. Dupa ce a perdutu cinci-spre-diece florini, celu nensuratu câstigá nevést'a, care s'a si invoitu la schimbarea barbaturului, cu conditiunea ca „noulu amicu“ sè platésca socót'a din ospetaria. Cei ce erau de fatia povestescu, că partea care a perdutu de nici unu câstigu nu s'ar fi bucuratu atât'a, ca de acestá — perdere.

* * (Maresialulu Bazaine-Conn.) Directorulu cancelariei stenografice din Viena, dlu Conn, amblandu zilele trecute in Germania la Potsdam, a fostu obiectulu unui curiosu qui pro quo, din cauza că — conformu parerii potsdamaniloru — elu sémena fórte multu cu Bazaine. Pe unde se preamblá, pre totu-indene lu-urmariá unu publicu numerosu. Unulu din publicu se apropiá de elu si i siopti la urechia: „Dle maresialu, publiculu te-a recunoscutu!“ Apoi acel'a fugi mai departe. Stenografulu nostru se uitá in tóte partile, spre a se convinge, deca n'a ajunsu cumva in apropiarea casei nebuniloru. Intr'aceste unu betranu soldatu francesu lu-salutá cu respectu. Pseudo-maresialulu vediendu că toti lu-omóra cu omenia, a urmatu esemplulu lui Bazaine, si a — fugitu din acelu orasiu.

* * (Grósnicu lucr.) Diuariiele ungueresci publica cu multa indignatiune scirea, că intre cetatianii din Budapesta — unde germanii sunt in majoritate pre-cump-natória — cerculéza o petitiune, pentru că in adunarea represintantii orasiului Budapesta sè se póta vorbi si — germanesce.

* * (Speculatiune cu sinuciderea.) In Buda ambla prin locurile publice unu betranu cam de 60 ani, care mai de multe ori a voitu sè se spendiure, dar cine-va totu-de-una i-a taiatu firea, si astu-felu elu — precum dice — nu póte scapá de sarcin'a acestei vieti amare. Zilele trecute d nsulu éra-si voi sè-si escute planulu, si a nume in o promenada publica, inse cine-va éra-si lu-diari si astu-felu éra-si lu-scapá. Cu acés-

ta ocaziune inse politia descoperi, ca dinsu'u este unu insielatoriu, care totu acolo se spendiura, unde scie ca omenii lu-voru vedé, si taiandu-lu i voru dá nesce bani de mila.

** (Din Kikinda) se scie, ca hoti necunoscuti au jefuitu la 27 augustu cas'a de depuneri din acelu orasiu. Jafulu face aprópe la o suta de mii fl.

** (Aetna) éra-si incepe a infiorá pe ómenii din pregiuru. La inceputulu lunei presinte s'au observatu unu micu cutremuru de pamentu, dupa care s'a versatu si lava.

** (Toastulu unei femei.) O fóia din Roubaix povestese urmatoriulu episod picantu, care s'a intemplat la banchetulu datu de autoritatea civila din Roubaix in onórea societátii pentru desvoltarea sciintieloru. La banchetu au fostu de fatia si câte-va femei, in onórea carora — fiesce — s'a dísu si unu toastu, primitu cu multa placere. Dupu banchetu barbatii aprinsera tígari, si in scurtu timpu tóta societatea fu acoperita de unu noru de fumu vénétu. Atunce se scolá o femeia, si toti gandira, ca ea voiesco se respundia la toastulu de mai nainte. Deci se facú tacere, éra femeia — uitandu-se cam curiosu spre barbatii cari fumau — díse cu sange rece: „Domniloru! Damele cari se afla in acésta societate ve iérta ca se fumati!” Unu síroiu de aplause intimpiná aceste vorbe, si viociunea generala spuneá, ca barbatii au intielesu — apostrofarea.

** (O copila de 18—19 ani) a voitu se sara in Dunare, septeman'a trecuta, chiar de pe vaporulu care comunica intre Pesta si Buda-vechia. Capitanulu inse a observatu-o, si a prins'o tocmai in momentulu in care voi se-si esecute intentiunea. Ea este fiic'a unui amploiatu de la societatea de navigatiune.

Sesonulu báiloru.

× (De la Mehadia) ni se scie, ca sesonulu acolo s'au incheiatu. Óspetii s'au departatu mai toti. Cei din Romani'a s'au dusu promitiendu, ca nu voru mai vini la aceste bai, unde ei pentru paralele loru sunt siliti a suferi insulte. Inainte de despartire ei au datu unu balu romanescu.

× (La insul'a Wight) Maj. Sa regin'a Elisabeta se afla fórte bine. Diuarele unguresi scriu, ca Tizsa Kálmán petrecédu asemene acolo, fu inviatu la prandiu de catra Maj. Sa.

× (Din Balaton-Füred) se scie, ca in urmarea díleloru mai calduróse óspetii éra-si s'au sporitu. Uniculu Romanu ce petrecea acolo, — s'a departatu si acél'a.

× (La Sliaciu,) de si a scadiutu numerulu óspetiloru, totu-si se afla si acuma multi, séu mai bine multe, pentru ca aice sunt putíni barbati.

× (De la Buziasiu) primimu trei scrisori de la trei dame, cari se plangu in contra servitiului reu si neregulatu. Durere, acest'a e unu defectu generalu alu báiloru de la noi.

× (Din Ischl) se scie, ca lumea eleganta s'a cam dusu de acolo la alte bai din strainetate.

× (Gleichenberg) a avutu unu sesonu fórte bunu. Óspetii din anii trecuti, (cáti n'au muritu) au vinitu mai toti, dimpreuna cu altii noi.

× (Baile mai mici din Ardealu) au incheiatu mai tóte sesonulu loru, si déca óspetii nu se provedu

de a casa, — nu capeta nimica de mancatu si de beutu.

Biserica si scóla.

‡ (Lupt'a in contra ierarchiei in Germania) devine totu mai drastica. Diuarele de acól publica rubrice permanente despre secevestrarea bunuriloru preotiesci, si despre arestarea si esilarea preotiloru. Poporulu tiene parte preotiloru, platece pentru ei pedepsele si i incununa candu sunt transportati din temnitia séu adusi de acolo.

‡ (Nazarenii) s'au respanditu deja si in orasiulu Aradu. Ei au adresatu catra magistratulu de acolo o petitiune spre a li se permite, ca ómeni dintre ei se li duca matriculele, de óra-ce ei nici la botezu nici la ingropatiune n'au trebuintia de preutu.

‡ (O calugaritia bogata.) Unu diuariu din Austria-de-susu anuncia, ca copila unui juvaeriu din Viena, in etate de 19 ani si cu o zestre de 50,000 fl. a sositu din Viena la Gmunden spre a se calugarí. Caus'a acest-i hotariri este mórtea mirelui ei.

‡ (In liceulu ref. din Sigetulu-Marmatici) anulu scolasticu s'a inceputu la 1 septemvře, ér in academí'a de drepturi se voru incepe la 15 l. c. Vomu primí bucurosu vr'o insciintiare despre numerulu studentiloru romani, cari frecuentéza aceste institute, precum si despre progresulu loru in limb'a romana.

‡ (Consistoriulu din Aradu) a adresatu tuturoru inspectoriloru de scóla unu cerculariu pentru infintia-reu scóleloru tractuale de agricultura.

Societati si institute.

⚓ (Societatea academica romana) in siedinti'a a dóu'a, tienuta in 2/14 aug., la care au participatu dnii: A. T. Laurianu, dr. Fetu, Massimu, Baritiu, Ionescu, Odobescu, Sion, Sturza, Aurelianu si Hodosiu, a mai primitu in program'a lucráriloru pentru sesiunea anului curinte urmatóriele costiu: asigurarea fondului Zapu, dictionariulu, tiparirea opereloru lui Cantemiru, venite de la Petersburg, decopiarea monumentelor romane, facerea busturiloru lui Cuza si generalu Nas-turelu Herescu, alegerea de noi membrii. Totu in acésta siedintia dlu Ionescu presintá urmatóriu'a propunere subscrisa inca de 5 membrii: „Sé binevoiesca societatea academica a pune la ordinea dílei: 1) Inmultirea membriloru actuali. 2) Modificarea art. 13 din statute. Dlu Baritiu se insarcinéza a vini cu unu raportu a supra acestei propuneri in siedinti'a urmatória. Se alege o comisiune, in persónele díloru G. Baritiu, D. Sturza si I. Hodosiu, pentru cercetarea raportului delegatiunii, esaminarea compturiloru si facerea bugetului pe anulu viitoriu. Se mai alegu dóue comisiuni pentru cercetarea manuscriteloru de traductiuni, si a nume pentru esaminarea traductiuniloru din autorii latini, dnii: Laurianu, Fetu, Sturza, Ionescu, Baritiu, Romanu si Hodosiu; pentru esaminarea traductiuniloru din autorii greci, dnii: Massim, Sionu, Odobescu si Caragiani.

In siedinti'a a trei'a, care s'a tienutu la 6/18 aug., si la care au participatu dnii: presiedinte Laurianu, membrii dr. Fetu, Massimu, Baritiu, Ionescu, Odobescu, Sionu, Aurelianu, Urechia si dr. Hodosiu, presiedintele a facutu urmatóriele comunicári: 1) Serisórea dr. Ios. Szabo din Iasi, prin care tramite

lucrările din zoologia și mineralogia; 2) scrisoarea dlui Sturza, prin care oferă Societății portretele mai multor Domni romani și principii străini, și alături totu odată unu memoriu a supra portretelor Domnilor romani. Ambele expediții se predau comisiunilor respective. Se mai citește scrisoarea dlui Sbiera, prin care arăta, că este împedecatu a lua parte la ședințele acestei sesiuni. Apoi dlul Baritiu cetesece raportul său a supra propunerii dlui Ionescu din ședința trecută. „Necesitatea înmulțirii membrilor, — dăce dlul Baritiu în raportul său, — considerandu din punctulu de vedere științificu, a fostu recunoscuta de câte-va ori; s'a relevatu adeca, între altele, împregiurarea de mare gravitate, că secțiunea științielor naturale abié eră reprezentata prin unu singuru membru, ér cea filologica, de si s'au înscrisu la ea îndata de la începutu, pare-mi-se, șapte membrii, asta-di inse vedem si p'acea secțiune forțe redusa prin adanci be-tranetie, mórta, dimisiune, fortia maiora; asié se 'ntemplă, că chiar comisiunea lessicografica, compusa la 'nceputu din trei membrii, a remasu redusa la doi. Secțiunea științielor naturale este reprezentata inca si asta-di numai prin patru membrii, inse si din acestia numai trei se afla în pozițiune d'a lucra pentru scopurile Societății academice, ér octogenarul venerabilu ne mai ajuta inca numai cu întieptulu și probatulu seu consiliu. Secțiunea istorica sémena c'ar fi reprezentata mai bine decâtu surorile sale, pentru că ea numera 9 pana la 10 membrii; în adeveru inse acest'a inca a remasu destulu de orfana, atâtu prin desele absentări ale unor membrii, câtu și prin împregiurarea, că unii nu se confórma art. 1 din regulamentulu pentru lucrările membrilor actuali afara din sesiune.“ Incependu-se desbaterea a supra partii prime, dlul raportor este pentru înmulțirea membrilor pana la nr. 24. Dlu Odobescu este în contra, dar propune înmulțirea membrilor secțiunii filologica din actualii membrii ai Societății. Dni Hodosiu și Sionu sunt pentru înmulțirea membrilor, și a numa Hodosiu pana la nr. 23, éra Sionu pana la 27. În urma se decide, că membrii s'è se înmulțiesca, ér nrlu se va hotari în ședința următoare. A supra propunerii dlui Odobescu va raportá dlul Sionu.

In ședința a patr'a, ținuta la 7/19 augustu, și la care au participatu dñii: presiedinte Fetu, membrii Laurianu, Baritiu, Massimu, Ionescu, Urechia, Odobescu, Sionu, Aurelianu, Sturza și Hodosiu, dupa desbatere îndelungate s'a decisu amanarea discussiunii a supra numerulu de înmulțire și a întielegerii a supra persónelor, pe 11/23 augustu.

§. (*Adunarea de la Oravitia*) a Societății pentru fondu de teatru romanu (care se va ținé la 26 și 27 sept. c. n.) — consultandu împregiurările locale — nu se va deschide înainte de miédia-di la 10, ci dupa miédia-di la trei óre. În această ședința se voru ceti trei disertatiuni de domni deja amintiti. Sér'a se va ținé unu banchetu. A dóu'a di festivitățile se voru încheia cu unu balu în favorulu fondulu teatralu. Presiedintele comitetulu arangiatoriu e dlul avocatulu Simeonu Manguica, caruia sunt a se adresá însinuările pentru cvartiru.

Literatura.

* (*Ungurii de la Mehadia*) — precum ni-o spune „Romanulu“ — si-au resbunatu contra acestui diariu, pentru că a publicatu nescé corespundintie,

cari au descriu fidelu scandalulu facutu acolo de câti-va unguri spre batjocur'a întregulu publicu românescu. Resbunarea loru este eschiderea „Romanulu“ din localitățile acelei băi.

* (*„Legendele séu basmele Romaniloru.“*) Acest'a e titlulu unei pré interesante publicatiuni de povesti populare ce a aparutu la Bucuresci — „adunate din gur'a poporulu, scrise și date la lumina de „unu culegatoriu — tipografu“, — care, precum ni spune „Romanulu“, e dlul P. Ispirescu, cunoscutu deja mai alesu cetitoriloru „Columnsi lui Traianu“ prin publicatiunile sale din materii de literatura populara. Déca vomu primí această carte, vomu publicá bucurosulu o analiza critica a supra ei. — Pretiulu unu leu și 40 bani.

* (*Esaminarea cartiloru de scóla.*) Ministrulu de culte alu României, dlul T. L. Maiorescu, a instituitu dóue comisiuni pentru esaminarea cartiloru de scóla una cu resiedinti'a în Bucuresci, cealalta cu resiedinti'a în Iasi. Aceste comisiuni au de a esamina nu numai manuscriptele tiparinde, ci și cartile deja primite în scóle și a eschide pe cele neindestulitórie.

* (*„Plutasiulu“*) naratiune americana de Fr. Gerstäcker, tradusa în românesce de dlul B. V. Vermont, a aparutu de curendu la Bucuresci. Traducerea e îndestulitória, ér sujetulu interesantu. Pretiulu 1 leu și 50 bani.

* (*Calindarululu „Ghimpelulu“*) de la Bucuresci s'a pus sub tipariu și va aparé în lun'a lui septemvre, ilustratu cu 24 gravure politice și sociale.

* (*Biblioteca pentru tinerime.*) Dlu I. M. Riu-reanu a scosu de sub tipariu la Bucuresci în editiunea a dóu'a mai multe carticele menite pentru tinerima de ambele sexe, și lucrate dupa mai multi autori străini. Éta câte-va: Nóue istorióre pentru copii, Emigratii din Brasilia, Cei doi frati, Devotamentulu admirabilu, Oue Pasciloru. Fia-care cu câte 70 cr.

* (*Din biblioteca populara.*) ce apare la Bucuresci sub patronarea Inaltfei Sale Dómnei Elisabeta, au aparutu pan'acuma 9 brosiure, traduse de câte-va domnișóre din clasele mai nalte, și de câti-va domni. Traducerile domnișórelor sunt mai bune, decâtu ale „domnilor.“

* (*Maresial'a Bazaine ca literatrice.*) Din Paris se scrie diariulu „Allg. Ztg.“, că soci'a ex-maresialulu Bazaine voiesce s'è publice sub numele seu unu memoriu a supra resbelulu teutono-francesu. Acestu opu de siguru e alu barbatulu seu, care în Francia nu-lu póte publicá sub numele seu. Se dăce, că memoriulu ex-maresialei Bazaine contine multe date compromitiatórie chiar și pentru Mac-Mahon, carele nici n'ar fi fostu ranitu la Sedan. De se va oprí în Francia, se va publicá în strainetate, dar sub numele lui Bazaine.

* (*Diuarstic'a japonesa*) face progresu mare. În Yeddo aparu 18 diuarie, câte-va în tóte dílele, celelalte totu a cincea di. Numerulu foilor mai respandite se urca la trei; un'a are 1500 de abonanti, celelalte dóue câte 800. S'a fondatu și o fóia umoristic'a sub titlulu „Punch.“

T e a t r u .

§. (*Trup'a teatrala romana*) de sub directiunea dlui Germanu Popescu a jucatu în septeman'a trecuta la Lugosiu.

Industria si comertiu.

|| (*O mitrailieusa noua*) fu descoperita de catra unu ingineriu svedianu. Acésta are 10 tievi, si o tienatória cu 250 de impluturi. Impluturile curgu de sine in tievi, dupa fia-care detunatura.

|| (*Congresulu postalu din Berna*) a adusu la cunoscenti'a lumei, că tote postele din lume transporta cam la 3300 de milióne de epistole, adeca in o di 9¹/₂ de milióne, in o secunda 100. In Europa 2350 de milióne, in America 750 de milióne, in Asia 150 de milióne, in Africa si Australia cam la 20—25 de milióne. In circulatiune internatiunala se afla vr'o 500 de milióne.

|| (*Ospetarile din Paris*) se urca la nrulu 9700, putendu oferí camere la 215,000 de caletori. Apoi multi si-afra locu in case particulare. Numerulu ospetiloru Parisului in anulu 1873 s'au urcatu la 460,000.

|| (*Honvedii se plangu.*) că hainele si incaltiamintele lor sunt d'o calitate fórte prósta. Se díce, că intreprindatoriulu n'ar fi urmatu conformu contractului. In privinti'a acést'a guvernulu a ordonat investigiatiune.

|| (*Inventiune noua.*) Unu croitoriu din Budapesta, cu numele I. Brust, a inventatu unu felu de vestmentu, care imbumbatu e gherocu, ér desbumbatu paletót. Elu a cerutu si a capetatu privilegiu.

Tribunale.

| (*Dlu Toma Costinu.*) fostu pretoru in Biharia, ér acuma locuitoriu in Buda, fu numitu esecutoru la tribunalulu reg. din Buda.

| (*Proiectulu codului penalu*) e aprobatu deja de catra Maj. Sa, si se va propune camerei in sesiunea viitória.

| (*O falsa principesa austriaca*) fu arestatata dílele trecute de catra politi'a din Paris. Ea a facutu mai multe insielatiuni, gerandu-se ca principesa austriaca, pe candu nu érá aceea. Tribunalulu va statori acusi, cine este d'ns'a?

| (*Procesulu in contra archiducelui Iosifu.*) intentatu la judecatori'a cercuala din suburbiulu Leopoldu alu Budapestei, despre care facuramu si noi amintire, si care s'a urcatu la o pretensiune de 19,800 fl., fu perdutu din partea actorului, unu fostu oficialu alu seu.

| (*Procesulu lui Kulmann.*) atentatorulu la viéti'a lui Bismark, se va judecá intr' a patr'a sesiune a juriulu din Franconia-de-josu. Sesiunea se va deschide la 19 octomvre si curtea va fi presidata de dlu Ludovicu Haus, consiliaru la curtea d'apelu din Bamberg.

Economía.

△ (*Scóla de gradinaritu*) In fine si Romani'a va avé o scóla de gradinaritu, anecsata pe langa scóla centrala de agricultúra si silvicultura de la Ferestreu, langa Bucuresci. Unu gradinariu adusu din Belgia séu Francia va direge acésta scóla. Peste trei ani apoi din acésta scóla voru ési gradinari romani.

△ (*Ninsóre vér'a in Francia.*) Se scrie de la

Briangon catra diarulu „Annonciateur“, că a ninsu in acelu orasiu. Sábmeta la 25 juliu, in urma unei ploitorientiale, ce a caditu o parte din di, tóte inaltímile din giurulu orasiulu Briangon s'au acoperitu de zapada. In câte-va locuri ea érá de 20 centimetre.

△ (*In contra caldurei.*) De si pe timpulu calduriloru ori-cine e in dreptu a se teme de contagiune, totu-si vomu dá curiositáti cititoriloru scirea, că in Englitera se consuma aprópe o tona de ghiatia pe nópte pentru recorirea camerei comuneloru, dup'o noua sistema de ventilare. Acésta sistema consta in a face sè tréca aerulu p'unu bolovanu de ghiatia, care lu-recesce mai nainte d'a intrá in sala. Cheltuiél'a ce se face astu-felu e de vre 500 franci pe fia-care septemana. („Rom.“)

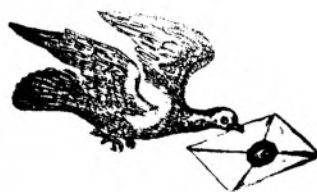
Suvenirea mortiloru.

† (*Pancovicu*) episcopulu rutenu din Ungvar, a repausatu la 29 augustu. Repausatulu a fostu unu devotatu alu magiarismului, si ca atare a lucratu multu — dar fara succesu — pentru magiarisarea credinciosiloru sei. In congresulu „autonomicu“ din Budapesta, unde represintantii diecesei sale — in frunte cu eruditulu Dobranschi — cereau autonomía, elu a atacatu mai aspru acésta cerere! Diuariele unguresci cauta acuma unu demnu urmatoriu!

Voci din publicu.

De langa Oradea-mare. Onorab. redactiune! Mai tóte partile locuite de Romani au câte unu orasiu, unde posedu o localitate de convenire si conversatiune pentru acelu cercu, o casina, séu precum i dícu acuma: o societate de lectúra; numai noi inteliginti'a romana din giurulu Oradii nu avem in centru o casina romana. Apuce dnii din Oradea iniciativ'a, si noi de pe la sate bucurosu vomu contribuí. *Unu sateanu.*

Post'a Redactiunii.

Rugámu cu starulntia pe toti restantierii nostri se-si platésca datoríile catu mai curendu, ca-ci redactiunea inca are se platésca tipografulu. Noi amu acceptatu destulu. acuma publiculu la rondulu seu inca se-si faca dadori'a, déca vré se aiba fóia.

Aradu. Dlui T. P. Tablourile reclamate ti-s'au tramisu inca in lun'a lui juniu. Cauta la post'a de acolo!

Dnei O. P. Ni pare férte bine, ca o dama atatu de distinta apróba procederea nóstra. Ast'a ne va incuragiá.

Amorulu fatalu. Ti-amu mai spusu-o odata, se lasi novelistic'a pentru altii cari au nu numai silintia, dar si vocatiune pentru acestu genu de scriére. Ér dta cumpera-ti o gramatica romana si invétia a scrie romanesce!

Dióiere M. F. Pré bucurosu. Dar mai antain trebue s'o vedemu. Abonantiloru tramisi s'a espedatu foia. Multiamita!

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39.

Esemplare complete mai avem din incepntulu anului.